

MANA PIEREDZE

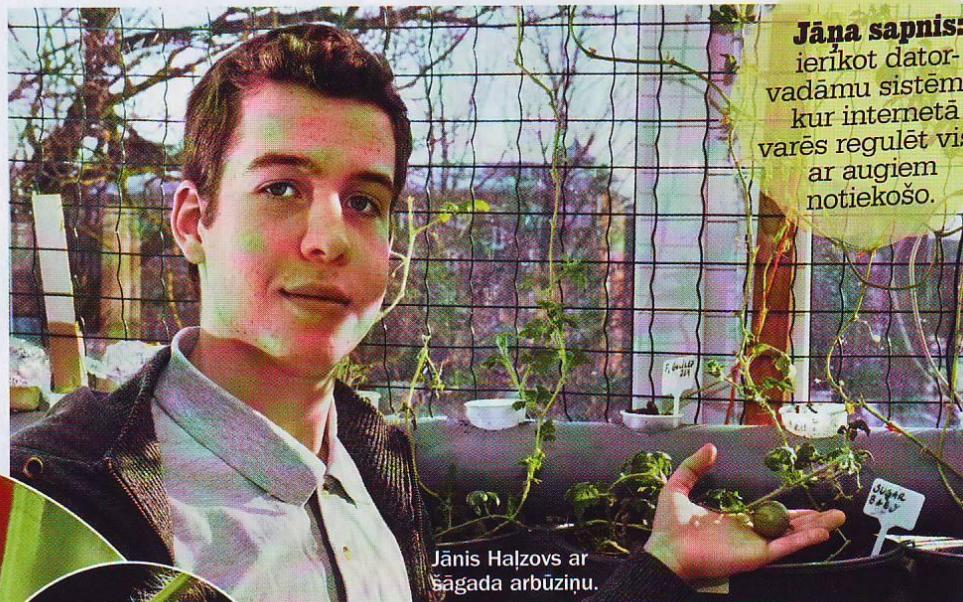
Ziemā uz skolas palodzes

Par to, ka melones arī ziemā uz palodzes izaug gana prāvas, saldas un smaržīgas, pārliecinājies Rīgas Valsts vācu ģimnāzijas 11. klases skolnieks Jānis Halzovs. Pērn pirmā palodzes melonīte ēsta februāra vidū, bet šogad droši vien martā.

Jāna vectēva dzimtajā pusē – Volgas lejtecē – melones un arbūzus audzē lauk-saimnieki, un mēs tos pērkam tirgos, liel-veikalos. Arī tāpēc viņam ienāca prātā paeksperimentēt ar šīm kultūrām.

Teorētiski gan melones, gan arbūzus var audzēt uz lauka, siltumnīcā un uz palodzes. Jānis izmēģināja visus trīs paņēmienus... Dārzā pērn sagatavota 11 m gara un 0,7 m plata dobe – auglīga augsne, kurai piejaukts komposts. Pirms dēsta stādīšanas bedrītē viņš ielicis svaisgas zāles sauju. Vasarā pāris reižu vaja-dzējis kārtīgi apliet, bet ziedēšanas laikā veiksmīgai apputei pirms lietus augi bijuši jāapsedz – Jānis visas dobes garumā

Jānis Halzovs ar šāgada arbūziņu.

Jāna sapnis:
ierīkot dator-vadāmu sistēmu,
kur interneta
varēs regulēt visu
ar augiem
notiekošo.

saspraudis lokveida arkas un pārkājis ar polietilēna plēvi. Ārā viņam izauga 9,3 kg melonu (vienna vidēji svēra 700 g), un tās bija vissaldākās. Siltumnīcā iestādītos augus atrada kurmji, kuru darbošanās saknē rajonā melonēm par labu nenāca, un ieguvums bija niecīgs – 700 g melonu. Toties vislielāko pārsteigu-mu un gandarijumu Jānim sagādāja uz palodzes augošās: raža – 2,2 kg.

Svarīga gaismas

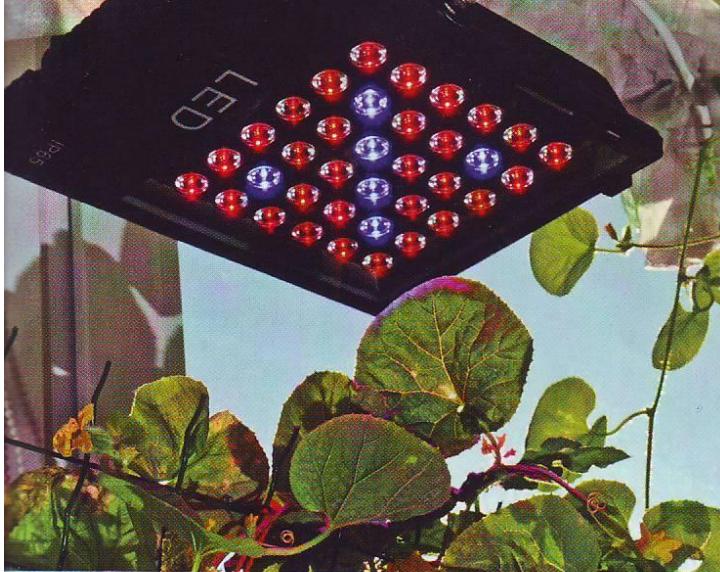
Sēklas šīs ziemas ražai Jānis iesēja **jau augustā**, tikai augļi nesteidzās dīgt, turklāt ziemas sākums bija tumšs (bez sniega), tomēr ir cerība, ka augļi būs agrāk nekā pagājušajā gadā.

Pērn, kad dēsti paaugās, Jānis tos iestādīja **16 litru podos** Kano kūdras sub-strātā. Šogad nolemts izmēģināt arī **hidroponiku**. Skolas atbalsta fonds palīdzējis šo sistēmu sagādāt: 200 ml podiņos iepildīts nedaudz neutralizētas kūdras, un tie savienoti ar ūdens un barības vielu apgādes cauruli. Siltumu gādā akvārijiem paredzēts sildītājs, bet gaisu saknēm –

aerators. Dēstiem tiek uzturēts 26 °C sil-tums. Visu ar augiem notiekošo pieraksta dators – siltuma, mitruma, gaismas un citas pārmaiņas. Lai augiem nodrošinātu papildapgaismojumu, virs tiem ierīkota **LED spuldzīšu zilsarkanās gaismas lampa**. Šāda gaisma tiem ir vislabāk pie-mērota. Augu apgaismošanas lampas ražo arī Latvijā, tomēr vajadzīgajā brīdī nav izdevies tādu atrast, tāpēc melones un arbūzus gaismo no Polijas atvestā.

Kad aizmetušies augļi, GALOTNES APGRIEŽ, pazares un nākamos ziedus izkniebj.

Šādas lampas gan nav lētas, toties LED gaismas diodes tērē ļoti maz elektroener-gijas. Lai augiem būtu vēl gaišāk, aiz tiem telpas pusē un virs tiem iekārtas **folijas loksnes** – tās atstaro no loga plūstošo gaismu uz lapām, kas citādi atrastos ēnā. Siltuma dēļ vietas logā, kur ieplūst vēsais gaiss, aizdrīvētas ar agrotīku. Augus sedz plēve – būtībā izveidota tāda kā neliela siltumnīcīņa.

Secinājumi!

- Ja grib ištabā izaudzēt melones vai arbūzus, labāk to darīt kūdras substrātā, nevis eksperimentēt ar hidroponiku.
- Arbūzi labāk pacieš sausumu, tāpēc uz palodzes tos izaudzēt vieglāk.
- Meloņu ziedēšanas laikā siltā, gaišā telpā ir reibinoši salda smarža.

'Galilej'. Pērn tik liela melone izauga uz palodzes.

Veidošana, mēlošana

Kad melonei izaug pirmās trīs īstās lapas, Jānis galotni nokniebj, lai aug sāndzinumi. Arī tos pēc 3.–5. lapas īsina, un tā tālāk. Uz šiem dzinumiem veidojas svarīgie sievišķie ziedi. Augus viņš baro pavisam vienkārši: **reizi nedēļā ar šķidro Vito kompleksu mēlojumu**, kuru piemaisa laistīšanas ūdenim un papildus arī rasina uz lapām. Tiem patīk arī zāles virca (atšķaida ar ūdeni 1:3). Laistīt vajag diezgan bagātīgi.

Kad aizmetušies augļi, galotnes

apgriež, pazares un nākamos ziedus izkniebj. Jānis novērojis, ka augi paši ir attapīgi: kad aizmetušies 2–3 augļi, pēc pāris nedēļām dzinumi vairs neaug. Bet, lai augļi vispār aizmestos, gan melones, gan arbūzi jāapputeksnē. Modernās lielsaimniecībās to dara kamenes, bet mājās uz palodzes jāpapūlas pašam – noplūktam vīrišķajam ziedījumam aplauž ziedlapas un ar putekšņlapiņām pačubina pie sievišķā zieda augļenīcas. Uzmanīgi ieskatoties, jābūt redzamam, ka uz sievišķā zeda drīksnas palikuši ziedputekšņi. Nu svarīgi,

lai trīs dienas ziedījus būtu sauss. Pēc tam tas pilnībā aizveras, sāk augt augļkātiņš un arī mazā odzīņa, kas divos mēnešos pārvēršas garšīgā, sulīgā arbūzā vai medussaldā melonē. Melonēm ir divi ziedēšanas periodi. Pirmajā gadā tās sāka ziedēt 22. novembrī, pērn – 15. novembrī, bet otrā tūre sākās Ziemassvētkos (pērn februāra sākumā). Arī arbūzi šoziem ziedēja Ziemassvētkos, pērn – marta sākumā. Pirmajiem sievišķajiem ziediem augļi parasti neaizmetas, bet otrajā tūrē ziedošajiem – visiem. ☐